

Na osnovu člana 33. stav 2. Zakona o veterinarstvu u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 34/02), Ured za veterinarstvo Bosne i Hercegovine donio je

ODLUKU
O ZABRANI PRIMJENE NA ŽIVOTINJAMA ODREĐENIH BETA-AGONISTA TE
SUPSTANCI HORMONSKOG I TIREOSTATSKOG DJELOVANJA

Član 1.
(Predmet)

Ovom Odlukom zabranjuje se primjena na životinjama određenih beta-agonista, supstanci hormonalnog i tireostatskog djelovanja, te definišu uslovi eventualne primjene nekih od njih.

Član 2.
(Definicije)

Za potrebe ove Odluke navedeni pojmovi imaju slijedeće značenje:

- a) *farmske životinje* su domaće životinje - goveda, svinje, ovce, koze, domaći kopitari, živina i kunići te divlje životinje ovih vrsta i divlji preživari koji se uzgajaju na farmi;
- b) *liječenje (terapija)* je primjena odobrenih veterinarsko-medicinskih proizvoda na pojedinim životinjama, nakon veterinarskoga pregleda u svrhu liječenja neplodnosti, uključujući prekid neželjenog graviditeta; kao i upotreba beta-agonista kod krava i kopitara u svrhu smanjenja kontrakcija maternice (tokoliza) za vrijeme poroda, te kod goveda kao pomoć u liječenju bolesti dišnih organa, navikularne bolesti i laminitisa;
- c) *zootehnička primjena u svrhu rasplodavanja životinja je*:
 - 1) primjena odobrenih veterinarsko-medicinskih proizvoda estrogenog, androgenog i gestagenog djelovanja, na pojedinim životinjama u svrhu sinhronizacije estrusa i pripreme životinja davateljica i primateljica embrija, po odobrenju veterinara nakon obavljenog pregleda životinje;
 - 2) primjena odobrenih veterinarsko-medicinskih proizvoda na grupi životinja iz akvakulture, u svrhu promjene spola, a po odobrenju veterinara;
- d) *ilegalna primjena veterinarsko-medicinskih proizvoda* je upotreba neodobrenih preparata odnosno aktivnih supstanci, kao i njihovo korištenje za neodobrene indikacije, vrste i kategorije životinja.

Član 3.
(Zabrana stavljanja na tržište)

Zabranjeno je stavljanje na tržište supstance navedene u Prilogu I ove Odluke koje su namijenjene za primjenu na životinjama čiji su meso i proizvodi namijenjeni za ishranu ljudi, osim u svrhe navedene u članu 6. ove Odluke.

Član 4.
(Zabrana primjene supstanci)

Zabranjeno je:

- a) primjenjivati supstance navedene u Prilogu I i II ove Odluke na farmskim životinjama i životinjama akvakulture;

- b) držanje, osim pod službenom kontrolom, životinja iz tačke a) ovog člana na farmi, stavljanje na tržište ili klanje u svrhu konzumacije onih farmskih životinja koje sadrže supstance iz Priloga I i II ili u kojim je ustanovljeno prisustvo tih supstanci, osim ako se ne pruži dokaz da su predmetne životinje liječene u skladu sa čl. 5., 6. i 7. ove Odluke;
- c) stavljanje na tržište životinja iz akvakulture koje su namijenjene za ljudsku upotrebu a koje su liječene sa supstancama navedenim u Prilogu I i II ove Odluke kao i prerađene proizvode porijeklom od takvih životinja;
- d) stavljanje na tržište mesa životinja navedenih u tački b) ovog člana i prerađivanje takvog mesa.

Član 5.

(Odstupanja u primjeni testosterona, progesterona i njihovih derivata)

- (1) Isključivo u terapijske svrhe, na farmskim životinjama dozvoljena je primjena testosterona, progesterona i njihovih derivata koji se odmah nakon apsorpcije hidrolizom prevode u izvorni spoj.
- (2) Veterinarsko-medicinske proizvode koji sadrže hormone iz stava (1) ovog člana, primjenjuje veterinar uz uslov:
 - a) da ih daje u obliku injekcija ili vaginalnih spužvica pri liječenju disfunkcije jajnika, ali nikada u obliku implantanta;
 - b) da ih primjenjuje samo na označenim životinjama.
- (3) O svakoj primjeni veterinarsko-medicinskih proizvoda koji sadrže hormone iz stava (1) ovog člana, veterinar mora voditi evidenciju o:
 - a) vrsti liječenja;
 - b) upotrijebljenom veterinarsko-medicinskom proizvodu;
 - c) datumu liječenja;
 - d) broju ušne markice liječene životinje.
- (4) Evidencija iz stava (3) ovog člana mora biti dostupna veterinarskom inspektoru, na njegov zahtjev.

Član 6.

(Odstupanja u primjeni alil trenbolona i beta agonista)

- (1) Isključivo u terapijske svrhe dozvoljena je upotreba veterinarsko-medicinskih proizvoda koji sadrže:
 - a) alil trenbolon za peroralnu primjenu, te beta-agoniste za primjenu na kopitarima, u skladu s uputama proizvođača;
 - b) beta-agoniste, u obliku injekcija, koji potiču tokolizu kod krava za vrijeme telenja.
- (2) Lijekove iz stava (1) ovog člana primjenjuje veterinar i o tome mora voditi evidenciju propisanu stavom (3) člana 5. ove Odluke.
- (3) Zabranjeno je primjenjivati u terapijske svrhe beta-agoniste na tovnim životinjama i rasplodnim životinjama na kraju njihovog reproduktivnog života.
- (4) Zabranjeno je primjenjivati 17 β -estradiol i njegove estere u svrhu poticanja rasta u terapijske i zootehničke svrhe, osim terapijske primjene od strane veterinara na životinjama koje se ne koriste za ishranu ljudi.
- (5) Vlasnik odnosno imatelj životinje ne smije držati i primjenjivati veterinarsko-medicinske proizvode koji sadrže supstance iz člana 3. ove Odluke.

Član 7.

(Odstupanja u primjeni supstanci estrogenog, androgenog ili gestagenog djelovanja)

- (1) Odobreni veterinarsko-medicinski proizvodi estrogenog (osim 17 β -estradiola i njegovih estera), androgenog ili gestagenog djelovanja mogu se koristiti kod farmских životinja u zootehničke svrhe a primjenjuje ih veterinar. Životinje na kojima ih primjenjuje moraju biti označene a kod svake primjene veterinar mora voditi evidenciju propisanu stavom (3) člana 5. ove Odluke.
- (2) Evidencija iz stava (1) ovog člana, mora biti dostupna veterinarskom inspektor, na njegov zahtjev.
- (3) Životinjama iz akvakulture, kao što su mlade ribe, mogu se u prva tri mjeseca života u svrhu promjene spola, davati odobreni veterinarsko-medicinski proizvodi androgenog djelovanja.
- (4) Odgovorna lica na mjestima uzgoja životinja iz akvakulture moraju voditi posebnu evidenciju o primjeni veterinarsko-medicinskih proizvoda androgenog djelovanja (ime proizvoda, količina i datum primjene), te istu moraju dati na uvid veterinarskom inspektor, na njegov zahtjev.
- (5) Nije dozvoljena primjena veterinarsko-medicinskih proizvoda iz stava (1) ovog člana, u zootehničke svrhe kod životinja u proizvodnji, uključujući i životinje u tovu, te rasplodne životinje na kraju njihovog reproduktivnog života.

Član 8.

(Primjena odobrenih hormona i beta-agonista)

- (1) Hormoni i beta-agonisti čija je upotreba dozvoljena u skladu sa čl. 5., 6. i 7. ove Odluke moraju biti odobreni prije stavljanja u promet u skladu sa propisima Bosne i Hercegovine koji reguliraju ovu oblast.
- (2) Zabranjeno je stavljanje u promet:
 - a) hormonskih preparata:
 - 1) koji djeluju kao depo-preparati, osim progesteronskih vaginalnih spužvica;
 - 2) kojima je vrijeme čekanja (karenca) od zadnje primjene duže od 15 dana;
 - 3) kojim nisu u potpunosti poznati svi uslovi i način primjene;
 - 4) za koje ne postoje oprema i reagensi koji se koriste u metodama za otkrivanje rezidua;
 - b) veterinarsko-medicinskih proizvoda koji sadrže beta-agoniste kojima je vrijeme čekanja (karenca) nakon zadnje primjene, duže od 28 dana.

Član 9.

(Stavljanje na tržište životinja i mesa)

- (1) Prije isticanja propisane karence dozvoljena je trgovina s visoko vrijednim konjima, naročito trkačim, takmičarskim, cirkuskim ili konjima namijenjenim za rasni uzgoj, uključujući registrirane kopitare koji su tretirani s veterinarsko-medicinskim proizvodima koji sadrže alil trenbolon ili beta-agoniste u svrhe propisane u čl. 5. i 6. ove Odluke osiguravajući da su ispunjeni uslovi koji se odnose na njihovu primjenu i da je vrsta i datum liječenja unesena na certifikat ili pasoš koji prati ove životinje.
- (2) Zabranjeno je stavljanje u promet mesa i proizvoda koji potiču od životinja na kojima su, u skladu s ovom Odlukom, primjenjivane supstance estrogenog, androgenog, gestagenog i beta-agonističkog djelovanja a koji su namijenjeni za ljudsku upotrebu, osim ako su životinje od kojih meso i proizvodi potiču, liječene odobrenim hormonskim preparatima i beta-agonistima u skladu s članom 8. ove Odluke a prije klanja životinja protekla je propisana karenca.

Član 10. **(Veterinarske kontrole)**

(1) Posjedovanje supstanci navedenih u čl. 3. i 4. ove Odluke u momentu uvoza, proizvodnje, skladištenja, prodaje i upotrebe dozvoljeno je samo licima koja su odobrena u skladu s propisima Bosne i Hercegovine koji reguliraju ovu oblast.

(2) Pored veterinarskih pregleda i kontrola koje se vrše u skladu sa posebnim propisima koji uređuju stavljanje lijekova na tržište, obavljaju se i službene provjere bez ranije najave kako je propisano u Odluci o praćenju rezidua određenih supstanci u živim životinjama i u proizvodima životinjskog porijekla ("Službeni glasnik BiH", broj 1/04) kako bi se utvrdilo:

a) posjedovanje ili prisustvo supstanci ili proizvoda zabranjenih na osnovu čl. 3. i 4. ove Odluke u svrhu primjene na životinjama namijenjenim za tov;

b) ilegalno liječenje životinja;

c) odstupanje u pogledu ispunjavanja perioda karence lijeka kako je propisano u članu 8. ove Odluke;

d) odstupanje u pogledu ispunjavanja ograničenja upotrebe određenih supstanci ili proizvoda kako je propisano u čl. 5., 6. i 7. ove Odluke.

(3) U skladu sa odredbama Odluke o praćenju rezidua određenih supstanci u živim životinjama i u proizvodima životinjskog porijekla vrši se ispitivanje prisustva:

a) supstanci iz stava (1) ovog člana u živim životinjama, vodi za piće životinja i svim mjestima gdje se životinje uzgajaju ili drže;

b) rezidua supstanci iz stava (1) ovog člana u živim životinjama, njihovim ekskrementima, tkivnim tekućinama, tkivima i proizvodima.

(4) Ukoliko se provjerama iz st. (2) i (3) ovog člana otkrije:

a) prisustvo supstanci ili proizvoda čija je upotreba ili posjedovanje zabranjeno ili prisustvo rezidua supstanci čija upotreba spada u ilegalno liječenje, takve supstance ili proizvodi moraju biti zaplijenjeni, a sve životinje koje su liječene ili meso takvih životinja se stavlja pod službeni nadzor i primjenjuju se propisane kazne;

b) ne udovoljavanje uslovima propisanim u stavu (2) tač. b) i c) ovog člana, nadležni organi poduzimaju odgovarajuće mjere konzistentne težini povrede propisa.

Član 11. **(Vođenje propisanih evidencija)**

(1) Pravna lica koja kupuju ili proizvode supstance tireostatskog, androgenog i gestagenog djelovanja i beta-agoniste, pravna lica ovlaštena u bilo kojem kapacitetu da stavljaju na tržište ove supstance i pravna lica koja kupuju ili proizvode gotove veterinarsko-medicinske proizvode koji sadrže navedene supstance, moraju voditi hronološku evidenciju o:

a) proizvedenim količinama;

b) količinama stavljenim na tržište i količinama upotrijebljenim za proizvodnju veterinarsko-medicinskih proizvoda;

c) podacima o fizičkim i pravnim licima kojima su takve supstance/proizvodi prodani i onih od kojih su kupljeni.

(2) Evidenciju iz stava (1) ovog člana moraju voditi i sva pravna lica koja obavljaju djelatnost trgovine farmakološko-aktivnim supstancama i proizvodima iz stava (1) ovog člana odnosno trgovine veterinarsko-medicinskim proizvodima koji sadrže supstance iz stava (1) ovog člana.

(3) Evidencija iz stava (1) ovog člana mora biti dostupna veterinarskim inspektorima, na njihov zahtjev, a tamo gdje postoji elektronska evidencija i u obliku ispisa.

Član 12.
(Prilozi)

Sastavni dio ove Odluke su Prilozi I i II i isti se objavljuju zajedno s Odlukom.

Član 13.
(Stupanje na snagu)

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Broj 02-5-02-2-1355-2/10
13. augusta 2010. godine
Sarajevo
Direktor
Doc. dr. **Drago N. Nedić**, s. r.

PRILOG I

LISTA ZABRANJENIH SUPSTANCI

LISTA A: ZABRANJENE SUPSTANCE

- supstance sa tireostatskim djelovanjem;
- stilbeni, derivati stilbena, njihove soli i estri;
- 17 β estradiol i njegovi ester slični derivati.

LISTA B: ZABRANJENE SUPSTANCE S Odstupanjima

- beta- agonisti.

PRILOG II

LISTA PRIVREMENO ZABRANJENIH SUPSTANCI

Supstance koje imaju estrogeno djelovanje (osim 17 β estradiola) i njihovi ester slični derivati, androgeno i gestageno djelovanje.